19.3.2024

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

HE 7/2024 vp HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI ALKOHOLILAIN 17 JA 26 §:N MUUTTAMISESTA

Hallituksen esityksessä HE 7/2024 vp ehdotetaan alkoholijuomien vähittäismyyntiä koskevia säännöksiä muutettavaksi siten, että sallittaisiin luvanvaraiseen vähittäismyyntiin enintään 5,5 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävien alkoholijuomien lisäksi myös enintään 8,0 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävät käymisteitse valmistetut alkoholijuomat. Esityksessä ehdotetaan myös, että alkoholijuomien vähittäismyyntiä koskevia säännöksiä muutettaisiin sallimalla luvanvaraiseen vähittäismyyntiin enintään 5,5 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävien alkoholijuomien lisäksi myös enintään 8,0 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävät käymisteitse valmistetut alkoholijuomat.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry kannattaa hallituksen esitystä alkoholijuomien prosenttirajan nostamisesta ja vähittäismyynnin laajentamisesta. Alkoholilain vuonna 2018 toteutettu kokonaisuudistus kevensi merkittävästi anniskelusta ravintoloille aiheutunutta hallinnollista taakkaa ja kevensi anniskelua sekä anniskeluaikasääntelyä. Ravintolat olivat tyytyväisiä uudistukseen ja sen vuoksi myös yhteistyö viranomaisten kanssa parani aikaisempaan verrattuna.

Anniskelun määrä ravintoloissa jatkoi laskua uudistuksesta huolimatta. Ravintoloiden kannalta positiivista on, että kuluttajatottumusten muutoksen vuoksi anniskeltujen juomien arvo jatkaa kasvuaan. Alkoholin nauttiminen ravintoloissa aiheuttaa vähiten haittoja ja tuottaa eniten verotuloja sekä työllisyyttä, minkä takia anniskelua olisi järkevää suosia myös lakeja säädettäessä. Myös alkoholin kokonaiskulutus on laskenut edelleen, eikä alkoholilain uudistuksesta aiheutunut arvioidun suuruista alkoholihaittojen kasvua.

MaRa pitää perusteltuna, että suomalaisessa alkoholipolitiikassa edetään eurooppalaiseen suuntaan. Nuoremmat ikäluokat ovat aikaisempaa kansainvälisempiä ja kuluttavat ravintolapalveluita eurooppalaiseen tapaan. Muutokset alkoholipolitiikassa eivät vaikuta kotimaiseen kulutukseen samalla tavoin kuin aikaisemmin. Nyt ehdotettu muutos ei ole ravintoloiden kannalta merkittävä, mutta se on askel oikeaan suuntaan. Ravintoloille olennaisinta olisi sallia vähittäismyyntiin enintään 15 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävät alkoholijuomat. Asiakas voisi ostaa mukaan ravintolan maahantuoman

viinipullon. MaRa pitää tärkeänä, että tämä muutos selvitetään hallitusohjelmaan kirjatulla tavalla.

Hallituksen esityksessä todetaan, että muutoin kuin käymisteitse valmistettavat alkoholijuomat eivät olisi samanlaisessa asemassa kuin käymisteitse valmistetut. **MaRa katsoo, että yritysten yhdenvertainen kohtelu ja tasapuolisen kilpailun takaaminen ovat muutosta toteutettaessa tärkeää. Sääntelyssä ei tule kohdella eri tavalla saman vahvuisia alkoholijuomia. Nykyisin valmistustavalla ei ole merkitystä vähittäismyynnissä.**

Komission mukaan ilmoitettuun luonnokseen perustuva toimenpide vaikuttaisi Suomen vastauksen perusteella perustuvan puhtaasti hypoteettisiin näkökohtiin ja se ei näin ollen ehkä soveltuisi toimenpiteelle asetetun tavoitteen saavuttamiseen. Komission mukaan Suomen toimittamassa oikeasuhteisuuden arvioinnissa ei ole pystytty osoittamaan konkreettista syy-yhteyttä toiminnan, jota Suomen viranomaiset yrittävät rajoittaa (alkoholipitoisuudeltaan 5,5–8 tilavuusprosentin tislattujen alkoholijuomien vähittäismyynti vähittäismyyntiluvalla) ja kansanterveydelle aiheutuvien sosiaalisten haittojen välttämistä koskevan tavoitteen välillä. Lisäksi komissio kehotti Suomen viranomaisia analysoimaan ilmoitetun ehdotuksen mahdollisia vaikutuksia kilpailuun ja varmistamaan, että kansallinen toimenpide ei johda tuontituotteiden välilliseen syrjintään. Komissio pyysi Suomen viranomaisia ottamaan ilmoituksessa todetut huomautukset huomioon esityksen jatkovalmistelussa.

Hallituksen esityksessä ei ole otettu riittävästi huomioon komission huomautuksia. Viranomaiset eivät ole arvioineet ehdotuksen vaikutuksia kilpailuun ja varmistaneet, että kansallinen toimenpide ei johda eri juomaryhmien väliseen syrjintään.

Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että alkoholijuomien erilaista kohtelua voidaan pitää hyväksyttävänä ja oikeasuhtaisena, koska tarkoituksena on suojella lapsia ja nuoria päihteiden käyttöön liittyviltä riskeiltä. MaRa toteaa, että alkoholilaki kieltää alaikäisille myynnin ja alkoholijuomien välittämisen alaikäiselle. Tämä sääntely on riittävää.

MaRa kannattaa sitä, että vähittäismyyntiluvan edellytyksiä ei muutettaisi, minkä vuoksi nykyisillä luvanhaltijoilla ei olisi tarvetta hakea uusia lupia muutoksen toteuttamiseksi.

MATKAILU- JA RAVINTOLAPALVELUT MARA RY

Veli-Matti Aittoniemi
varatoimitusjohtaja

Kai Massa
lakimies